

70 de ani de la înființarea Universității de Vest din Timișoara. Trecut, prezent și viitor (70 years from the foundation of the West University of Timișoara. Past, present and future)

ADRIAN ȘTEFAN CHIRIAC^{a*}, ZENO SIMON^b

^aUniversitatea de Vest din Timișoara, Bd. V. Pârvan nr. 4, Timișoara, 300223

^bInstitutul de Chimie, Filiala Academiei Române din Timișoara, Bd. Mihai Viteazul nr. 24, Timișoara, 300223

A short history of the West University of Timișoara is presented on the occasion of its seventieth anniversary (1944-2014). A description of the foundation and development of university education and research is also presented, especially for chemistry, physics and mathematics. Targets of educational and research policy at Alma Mater Timisiensis are also discussed.

Keywords: West University of Timișoara, Educational and research policy

Scurt istoric

Parcurgând firul faptelor devenite pagini de istorie, remarcăm și ne reamintim cu emoție și recunoștință eforturile și contribuțiile multor generații de înaintași, oameni de cultură și de învățământ patrioți, pentru crearea unei Universități în vestul României, la Timișoara.

Avântul economic, spiritual întreprinzător al timișorenilor ca și comunitate multiethnică, efortul colectiv al intelectualității bănățene, precum și demersurile argumentate și perseverente ale dr. Carol Telbisz și ing. Stan Vidrighin - primari -buni gospodari și dedicați pentru dezvoltarea pe Bega a unui oraș modern - au condus la împlinirea unui vis secular: Universitatea Banatului [1,2,3]. La 5 octombrie 1929, Profesorul universitar Traian Lalescu, în articolul "O Universitate în Banat", scria în „Banatul Românesc”: „... se cere înființarea la Timișoara a unei Universități, cu facultăți tehnice și umaniste, care să răspundă nevoilor industriei din Banat, cât și dorinței arzătoare de cultură a unei populații care și-a arătat întotdeauna mintea deschisă năzuințelor omenirii spre frumos, spre bine și spre adevăr” [1,2]

La data de 15 noiembrie 1920, prin Decretul Regal nr. 4822, s-a aprobat înființarea la Timișoara a unei Școli Politehnice. Câțiva ani mai târziu, Dr. Emil Pocreanu scria: „Prin întemeierea Școlii Politehnice din Timișoara, inginerii Traian Lalescu și Stan Vidrighin au dat dovadă că neamul românesc de

pe aceste plaiuri posedă înalte calități organizatorice. Să le urmărim pilda, realizând Universitatea Banatului”.

Se cer menționate, în mod deosebit, demersurile insistente și mobilizatoare ale omului politic și de cultură Sever Bocu (născut în 1874) care, prin ideile sale umaniste și de politică culturală a exercitat o puternică influență în societatea românească bănățeană, în perioada anilor 1920-1945. Într-un articol programatic [4], Sever Bocu pleda convingător: „O Universitate se întemeiază pentru rațiuni de stat, o idee de apărare sau de cucerire, pacifică, de penetrație intelectuală, spiritual, are la bază un fel de imperative morale la început, care le precedează pe cele politice, aproape necesare, logice. Întâi merge Universitatea, pe urmă rațiunea tunului. Totdeauna a fost așa. Numai rațiunea de stat a variat de la o perioadă la alta” și, în continuare, accentuează: „Cauzele, drepte dar năpăstuite, au de partea lor Universitatea (...) Din nenorocire, în Banat, în Vest, lipsește atelierul de prelucrare a sufletului național. Lipsește Universitatea (...) Să facem Universitatea de Vest din Timișoara. Mitropolia este farul spiritual; Universitatea, farul intelectual merit să străbată peste granițe în suflete românești (...) Oricine va aduce Mitropolia și Universitatea de Vest va binemerita de la Patrie!” [1,2].

Consecințele dureroase pentru neamul românesc ale samavolnicului Dictat de la Viena au implicat evenimente deosebit de importante pentru învățământul superior românesc: pierderea Universității din Cernăuți

și refugiul unei părți din Universitatea de la Cluj la Timișoara.

O valoroasă pleiadă de cadre didactice ale Facultății de Științe clujene se integrează, activează și își continuă cercetările la specialități din domeniile matematică, fizică, chimie, științe naturale, în cadrul Institutului Politehnic și al Facultății de Agronomie din Timișoara.

După 1945, Facultatea de Științe clujeană se reîntoarce în orașul de pe Someș, din care fusese vremelnic alungată. La Timișoara au rămas personalități marcante ale comunității academice clujene precum Coriolan Drăgulescu, Mihai Ghermănescu, Gh. Th. Gheorghiu, Emilian Arghiriade, Ion Curea, Gheorghe Silaș, Maria Neuman, George Ostrogovich, Alexandru Cișmaș, Constantin Sălceanu ș.a., care s-au situat în fruntea celor care au militat pentru înființarea Universității de Vest, ca a patra Universitate a Țării.

După aproape două decenii și jumătate de strădanii, demersuri și manifestări angajate politic, dând curs Raportului favorabil al Ministerului Educației Naționale, Majestatea Sa Regele Mihai I a promulgat Legea 665/31 decembrie 1944, prin care decreta înființarea Universității de Vest din Timișoara, care urma să cuprindă facultățile: Drept, Literatură și Filozofie, Științe, Medicină Umană, Medicină Veterinară, Farmacie, Teologie. Presa vremii consemna: "...poate de decenii nu s-a comunicat pentru Timișoara veste mai importantă, veste de mai mari urmări pentru viitorul orașului" [1].

Conștient de frământările și rivalitățile declanșate la constituirea corpului profesoral, Prof. Dr. Coriolan Drăgulescu, pe atunci primar al Timișoarei, în ianuarie 1945, atrăgea atenția: „Trebuie să se pună cea mai mare grijă în recrutarea membrilor Universității pentru a fi într-adevăr o Universitate de tip nou, care să trăiască prin sine, să conțină nucleul de progres al provinciei" [5].

Din păcate, transpunerea în realitate a Decretului a provocat discuții contradictorii și tensiuni determinate de orgolii și rivalități atât pe plan local, cât și regional și central; 6 din cele 7 facultăți ale viitoarei Universități de Vest erau revendicate de alte orașe (Arad, Lugoj, Caransebeș), exista intenția unor grupuri etnice locale de a impune o organizare bilingvă a învățământului universitar, care primejduiau crearea și funcționarea unei Universități cu structură organizatorică unitară în capitala Banatului.

Disensiunile din cadrul Eforiei Universității de Vest, acțiunile tot mai potrivnice autorităților comuniste, impuse de ocupanții sovietici, au condus la anularea, în esență, a prevederilor Decretului Regal pentru întemeierea celei de a patra Universități a țării.

În 1945, guvernul Dr. P. Groza decreta că Universitatea de Vest va fi, mai întâi, o Facultate de Medicină. Obstacolele puse în cale s-au înmulțit. Sursele de finanțare locale și guvernamentală erau insuficiente și, în plus, se acuza modul de gestionare a acestora. Sever Bocu este demis de la conducerea Eforiei și, în cele din urmă, aceasta este desființată.

În anii următori, sub presiunea procesului de sovietizare a României, prin transpunerea forțată a modelelor economice și cultural-sovietice din URSS s-a produs și reorganizarea învățământului superior.

Pe baza legii nr. 175/1948, articolul XVIII și a decizei. 263327 din 25 octombrie 1949 privind organizarea învățământului superior românesc, la Timișoara s-a înființat Institutul Pedagogic de 3 ani cu Facultate de Matematică și Fizică, având misiunea de a pregăti cadre didactice pentru clasele VIII-XI.

În anul universitar 1952-1953, durata studiilor la Facultatea de Matematică-Fizică a fost stabilită la 4 ani. În cadrul Institutului Pedagogic, devenit de 4 ani, începe să funcționeze și o Secție serală.

Anul universitar 1956-57 marchează o nouă și importantă etapă în dezvoltarea Institutului. A fost inaugurată Facultatea de Filologie, cu durata studiilor de 5 ani, s-a înființat Secția fără frecvență la Facultatea de Matematică-Fizică, iar din anul următor, durata studiilor la această facultate devine de 5 ani.

Institutul Pedagogic de 5 ani din Timișoara funcționa, din punct de vedere structural, cu planul de învățământ și programele analitice ale disciplinelor, la același nivel cu Universitățile de tradiție din România. Ca urmare a strădaniilor unui valoros corp didactic și a realizărilor obținute în activitatea didactică și de cercetare, comunitatea academică a acestui Institut era îndreptățită, pe deplin, să aspire la statut de UNIVERSITATE. Demersurile făcute de conducerea Institutului timișorean, pentru asigurarea finanțării necesare construcției de noi spații de învățământ și a asigurării unei dotări corespunzătoare, au găsit la Ministerul Învățământului condus de academicianul Ilie Murgulescu, (fost Rector al Institutului Politehnic din Timișoara) un apropiat și neobosit susținător al aspirațiilor intelectualilor bănățeni pentru Universitate, deplină înțelegere și sprijin.

În vara anului 1961, au fost obținute toate aprobările necesare pentru a pune în operă construcția documentată prin sarcina de proiectare intitulată "Dezvoltarea Institutului Pedagogic Timișoara". Conducerea Institutului a reușit să valorifice, cu maximă eficiență, prestigiul profesional pe care îl obținuse această instituție de învățământ superior dar, cu siguranță, au contat mult demersurile profesorilor Ioan Curea și Coriolan Drăgulescu, precum și sprijinul direct al Ministrului Ilie

Murgulescu. Și, totuși, fără o strategie, care să țină seama de realitățile vremii-favorizante, dar uneori obtuz și inadecvat valorificate, exista riscul „îngropării” proiectului sub justificări financiare și birocratice. Momentul finanțării, prin acord guvernamental, era în pericol să fie amânat indefinit. De aceea, se cere prețuit remarcabilul efort colectiv al personalităților științifice timișorene sub coordonarea directorilor, Rectorilor Mihai Ghermănescu, Gh. Th. Gheorghiu și al Profesorilor de la Institutul Politehnic Timișoara, Ioan Curea și Coriolan Drăgulescu. Cu multă înțelepciune, fără făloșenie și zarvă, s-au conceput și parcurs etapele necesare: acordul guvernamental pentru dezvoltarea spațiilor de învățământ, alegerea proiectantului în persoana reputatului arhitect I.Fackelman, aprobarea proiectului și eliberarea amplasamentului pentru o construcție modulară a edificiului universității, finanțarea proiectului. Trebuie menționat, ceea ce puțini își mai reamintesc, că în etapa inițială a derulării proiectului pentru construcția localului Universității (prevăzut pentru Institutul Pedagogic de 5 ani !) acordul Academicianului C. Drăgulescu de a ceda în favoarea acestui proiect prioritatea de finanțare prevăzută pentru dezvoltarea Facultății de Chimie Industrială pe un amplasament adiacent locației destinat Universității, a costat enorm [5].

După o perioadă de funcționare hibridă cu specializări având cicluri de studii de 3,4 și 5 ani (1962-67), integrarea într-o structură universitară unitară este finalizată.

În perioada anilor 1962-1989, evoluția Universității a fost condiționată, sub controlul strict al activităților din învățământul românesc, actului educativ și de formare profesională, prin ordine și decizii ministeriale marcate ideologic. Incoerența programului, cu pretinsă orientare spre modernizare, a determinat nesiguranță și instabilitate în structurile și activitățile universitare. S-au înființat și desființat facultăți, secții, specializări, catedre, discipline, cel mai adesea fără nici o motivare temeinică.

Pe neașteptate, începând cu anul 1974, specializările de fizică-chimie, biologie, geografie, istorie, muzică, arte plastic au fost desființate, cadrele didactice au fost „risipite” fără a fi prețuită valoarea lor.

Laboratoarele, dotările s-au distrus cu o nepăsare apropiată de vandalism. Durata studiilor universitare s-a redus la patru ani, cifrele de școlarizare s-au micșorat continuu, îndeosebi după 1980. Politica de drastică economie a energiei electrice și a energiei termice a dus la condiții de viață și de studiu foarte greu suportate de studenți și cadre didactice.

La momentul decembrie 1989, în Universitatea din Timișoara mai funcționau doar trei profile.

Profilul umanist indisolubil legat de conceptul imaginat de intelectualitatea interbelică, ca fundamental pentru Universitatea de Vest, devenise aproape inexistent [2,6].

În perioada imediat următoare, din anul 1990, Universitatea a trebuit să își mobilizeze resursele necesare pentru reconstrucția structural-organizatorică, cu noi specializări, în special în domenii ale științelor umaniste, sociale și economice, cu un corp profesoral valoros, care reunea experiența didactică cu tinerețea unor proaspăt absolvenți eminenți.

Sărbătorind 70 de ani de la Decretul Regal din 1944, bilanțul celor 25 de ani, care au trecut de la momentul 1989, prezentat în discursul aniversar al Rectorului [6], însumând rezultatele obținute de Alma Mater Timisiensis, prezintă situația actuală a U.V.T:

- programul său de Modern Language a situat UVT, în 2013, pe Top 200 Mondial - QS World University Ranking;

- este cea mai bine plasată între universitățile românești la indicatorii care reflectă excelența în cercetare, la nivel mondial, conform raportului mondial SIR World Report 2013;

- apartenența la cel mai puternic consorțiu universitar din România (al Universităților din Iași, București, Cluj-Napoca, Timișoara și ASE București);

- UVT este constituită din 11 facultăți: Facultatea de Arte; I Design, Facultatea de Chimie, Biologie și Geografie, Facultatea de Drept și Științe Administrative, Facultatea de Economie și Administrare a Afacerilor, Facultatea de Fizică, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie, Facultatea de Muzică, Facultatea de Sociologie și Psihologie, Facultatea de Științe Politice, Filozofie și Științe ale Comunicării;

- în UVT studiază 16.000 de studenți, la 83 de specializări de licență, 127 specializări masterale, la 18 domenii de studii doctorale;

- în anul 2014, s-au acordat 2955 burse de toate categoriile;

- în acest an, în Universitate susțin activitatea didactică și cercetarea 1099 angajați, dintre care 773 de cadre didactice;

- în ultimii 5 ani, producția științifică este reprezentată de 1736 articole indexate Scopus;

- în 2013, au fost implementate 87 de proiecte naționale și europene într-un singur an, în 2013 valoarea totală a proiectelor fiind de 26.365.134 lei;

- în 2013, au fost derulate, sub egida UVT, 552 expoziții și evenimente cultural-artistice [6,7].

Un asemenea bilanț cinstește strădaniile ctitorilor și înaintașilor Almei Mater Timisiensis din toate timpurile și obligă pe cei care susțin prezentul academic să perpetueze tradiția și să pregătească un

viitor, care să asigure rezultate competitive și performate.

Chimia în Alma Mater Timisiensis

Actul de naștere al UVT se consideră, în mod îndreptățit, a fi Decretul Regal Nr.660/1944. Din motivele prezentate anterior (în scurt istoric) activitatea instituțională a demarat, efectiv, prin înființarea Institutului Pedagogic de 3 ani din Timișoara, în 1948. La început, Institutul a funcționat cu o singură facultate, Facultatea de Matematică și Fizică de 3 ani. Din 1952, durata studiilor a crescut la 4 ani, pentru aceleași specializări. Din anul universitar, 1957-1958 s-a adoptat un plan de perspectivă cu studii de 5 ani.

Conform acestuia, urmau să funcționeze 2 facultăți, una dintre ele fiind cea de „Chimie, Științe Naturale și Cunoștințe Agricole”. Din 1960-1961, Institutul Pedagogic cuprindea 5 facultăți, printre care și Facultatea de Fizică-Chimie, cu secția Fizică-Chimie și Cunoștințe Industriale.

Prin aplicarea HCM din 15 octombrie 1962, Institutul Pedagogic de 5 ani s-a transformat în Universitatea Timișoara. Din anul universitar 1964-1965, s-a înființat Secția de Fizică-Chimie, cursuri de zi cu durata studiilor de 4 ani care au funcționat concomitent, cu Facultatea de Fizică-Chimie de 3 ani, până la 1 octombrie 1968.

Trebuie subliniat faptul că înființarea și evoluția învățământului de chimie în UVT sunt, indisolubil, legate de dezvoltarea învățământului superior de chimie în centrul Universitar Timișoara și de existența unui teren fertil, pregătit pentru o mare diversitate de activități cu profil de chimie din vestul României și favorizat de înființarea, în 1920, a Școlii Politehnice. În 1921, a fost cel dintâi laborator de chimie, în care a lucrat Profesorul Constantin Căndea, amenajat sub îndrumarea directă a Rectorului Traian Lalescu.

În 1929 s-a înființat prima „Societate de Chimie din România”, cu sediul la Timișoara. În Școala „Politehnica” au fost angajați viitorii Academicieni Eugen Macovschi (1933), Ilie Murgulescu (1934), Coriolan Drăgulescu (1945), George Ostrogovich (1949).

La 22 iulie 1948, este înființată Facultatea de Chimie Industrială din Timișoara. Cel dintâi decan al acestei facultăți a impus, dintr-un început, o atmosferă universitară cu exigențe pentru activitatea didactică și de cercetare. Prof. Ilie Murgulescu a întemeiat o Școală de chimie fizică la Timișoara și, apoi, la București, la nivelul chimiei moderne. Prof. C. Drăgulescu a contribuit, decisiv, la afirmarea

Facultății de Chimie Industrială din Timișoara, care a dobândit un binemeritat prestigiu pe plan național și internațional.

Deși Facultatea de Chimie Industrială înființată în 1948 se confruntă cu mari dificultăți în asigurarea spațiilor de învățământ și cu asigurarea unei dotări corespunzătoare, Decanul C. Drăgulescu, cu recunoscuta sa bunăvoință colegială, a acceptat ca, în anii 1949-1950, lucrările de laborator ale disciplinelor de chimie din Institutul Pedagogic să fie găzduite în laboratoarele Politehnicii timișorene. Bun cunoscător al cerințelor învățământului românesc din anii care au urmat Reformei din 1948 și al tradițiilor din Universitatea clujeană, în care a studiat și activat, profesorul C. Drăgulescu s-a implicat direct în organizarea învățământului de chimie din cadrul Institutului Pedagogic și, mai apoi, din Universitatea Timișoara. A pledat convingător pentru acreditarea în UVT a dublei specializări de fizică-chimie, cu profil pedagogic, necesară pentru nevoile învățământului liceal și universitar și pentru cercetare.

Departamentul de Chimie al fostului Institut Pedagogic a fost condus, între anii 1961-1968, de Profesorul Vasile Cocheci. Între anii 1964 și 1967, disciplinele de chimie încadrate în Facultatea de Fizică a Universității au fost coordonate de Prof. Francisc Mihai. Departamentul de Chimie al Universității a fost înființat în 1967 și a fost condus de Prof. G. Ostrogovich. Prin regruparea cadrelor didactice și a personalului auxiliar din Facultatea de Fizică-Chimie de 3 ani și din Facultatea de Fizică, din 1968 s-au constituit catedrele de Chimie Anorganică, Analitică și Tehnologică (conducător Prof. Dr. Iancu Horescu și catedra de Chimie Organică și Chimie Fizică, conducător Prof. Dr. Gheorghe Ciuhandu. La acea dată, catedrele de chimie din UVT cuprindeau 25 de cadre didactice titulare: 2 doctori docent, 5 doctori în chimie (3 fiind conducători de doctorat) și 15 tineri asistenți doctoranzi care și-au finalizat, în anii următori, studiile doctorale. Colectivul de cadre didactice constituia o îmbinare echilibrată și eficientă a experienței profesionale validate valoric (profesorii Gh. Ciuhandu, Tului Simonescu, Dumitru Ceaușescu, conferențiarul Iancu Horescu și Zeno Simon) cu pasiunea și aspirațiile unei generații de tineri absolvenți meritoși de la Facultățile de Chimie din Cluj-Napoca, Timișoara, București. În perioada 1961-1970 s-au amenajat și dotat 19 laboratoare, dintre care 6 erau destinate cercetărilor. Activitatea didactică și de cercetare beneficia de un personal tehnic cu o bună calificare (19 tehnicieni, laboranți, lăcătuși, electronist, sticlari).

Activitatea științifică, în perioada 1959-1977, a acoperit un număr mare de direcții de cercetare:

- metode de determinare a elementelor rare și dispersate;
- stabilirea unor metode simple și expeditiv pentru analiza apelor și a îngrășămintelor chimice;
- studii teoretice și aplicative ale reacțiilor catalitice;
- structura și sinteza unor compuși heterociclici;
- reactivi organici pentru analize chimice;
- calcule cuanto-chimice;
- modelarea reglajului celular;
- studiul reacțiilor de carbonilare.

În 1972, ca urmare a analizelor MEI, specializarea de fizică-chimie din Timișoara a fost apreciată ca cea mai bună activitate la nivel național dar, pe neașteptate, în 1974, fără nicio motivare, această specializare, ca și multe altele din UVT, au fost desființate. Între anii 1974 -1977, departamentele aflate în lichidare au fost regrupate în cadrul Facultății de Științe Naturale. A urmat o reducere masivă a personalului didactic și tehnico-administrativ, ca și distrugerea, aproape totală a bazei materiale și a dotărilor existente.

Și, totuși... în pofida dispersării cadrelor didactice, un grup de chimiști a rămas activ în cercetarea științifică, în grupul de chimie cuantică și QSAR, la Universitatea din Timișoara. Colegii rămași în cadrul Universității s-au străduit să mențină funcționale, cu mari dificultăți, un număr minimal de laboratoare, aparate, instrumentar și reactivi, care să permită experimente chimice. Profesorul Z. Simon, „transferat” conferențiar la Institutul de Medicină și-a menținut conducerea de doctorat în domeniile Cetică și Biochimie Cuantică. Cu doar două săptămâni înainte de 16 decembrie 1989, când la Timișoara a izbucnit Revoluția, soarta ultimelor laboratoare de chimie părea pecetluită: desființarea lor și realocarea clădirii pentru o destinație „ASCT-istă”.

După momentul decembrie 1989, un grup de foste cadre didactice din Departamentul de Chimie al UVT, cu sprijinul colegilor din Facultatea de Fizică și al altor colegi din Universitate și cu acordul Senatului universitar, s-a elaborat un memoriu către MEI, prin care se solicită reînființarea departamentului. Pe baza Hotărârii de Guvern 521 din 12.06.1990, s-a aprobat înființarea Departamentului în cadrul Facultății de Fizică, cu o cifră de școlarizare de 25 de studenți. Prin HG 38/1991, la Universitatea din Timișoara s-a decis constituirea noii Facultăți de Chimie, Biologie și Geografie și, în cadrul acesteia, a Departamentului de Chimie. Această nouă facultate a început să funcționeze din 1 octombrie 1991. Specializările de Fizică-Chimie și de Chimie au fost acreditate cu 1 noiembrie 1996, iar din 1997-1998, a apărut și specializarea de Chimie-

Biologie. Duplele specializări, între și care și cele de fizică-chimie și chimie-biologie, au avut o scurtă existență. Desființarea lor s-a dovedit a fi o decizie pripită, care contravine cerințelor impuse de un învățământ interdisciplinar modern, bazat pe competență și complementaritatea cunoștințelor cadrului didactic și cercetătorului. Programele de perfecționare post-universitare PIR și POSDRU nu au dat deplină satisfacție, fiind concepute să ”certifice” competența pentru predarea disciplinelor congruente din aria curriculară, și să permită acoperirea normelor didactice în învățământul preuniversitar.

Principalele misiuni, pe care și le-a asumat Departamentul de Chimie, au fost orientate spre asigurarea unui proces de învățământ cu programe analitice la discipline, care să corespundă exigențelor Convențiilor Europene de la Lisabona și Bologna și pentru dezvoltarea unei cercetări competitive și performante la nivel național și internațional.

O prezentare detaliată a evoluției Departamentului de Chimie, în perioada celor peste 20 de ani, care s-au scurs, după momentul renașterii din 1990, este prezentată în materialele publicate la momentele aniversare [8,9].

Departamentul de Chimie al UVT s-a remarcat prin excelența pregătire profesională și calitatea prestației didactice și în cercetare a cadrelor didactice, dintr-un colectiv, care a reușit să îmbine echilibrat și eficient experiența profesională a unor personalități consacrate didactic și științific, cu pasiunea și aspirațiile unor tineri absolvenți merituoși, în majoritate, din noua Facultate de Chimie, Biologie, Geografie.

În cele două decenii de după 1990, comunitatea chimiștilor din Alma Mater Timisiensis a beneficiat de competența și devotamentul, reflectate prin activitatea performantă a unui academician, a 8 profesori (conducători de doctorat), 10 conferențieri, 7 lectori, 5 asistenți și un preparator, în totalitate doctori. Cadrele didactice ale Departamentului au reușit elaborarea unui bogat material de studiu bibliografic destinat studenților și absolvenților, la majoritatea disciplinelor planurilor de învățământ, în concordanță cu programele analitice; aproape 200 de cărți, capitole de cărți și monografii, în perioada 2001-2012.

Cifrele de școlarizare pentru specializările acreditate au fost, în medie, 25-40. Trebuie menționat că recrutarea studenților pentru studiul chimiei, ca și pentru fizică și matematică, întâmpină dificultăți din motive obiective. Pe fondul scăderii resurselor materiale ale familiei, principalele cauze sunt orientarea profesională a absolvenților de liceu spre domenii deficitare din punct de vedere al valorificării

ocupaționale, care solicită calificări în specializări din domeniul chimiei, în învățământ, cercetare, industrie. Scăderea interesului față de studiul disciplinelor de chimie, fizică, matematică, biologie se datorează și faptului că numărul orelor prevăzute în programa școlară a scăzut drastic, periclitând sistematica și temeinicia unor cunoștințe fundamentale, fără a se crea posibilitatea de studii liceale diferențiate pe bază vocațională și opțională.

Un număr semnificativ dintre absolvenții facultății noastre au dovedit o bună pregătire profesională validată prin calificativele obținute la examenele de titularizare în învățământul preuniversitar, prin câștigarea concursurilor pentru încadrarea în cercetare și obținerea burselor de studii doctorale și postdoctorale, a burselor din programele "Socrates" și "Erasmus, integrarea în programe și proiecte de cercetare naționale și europene.

Peste 30 de absolvenți ai specializărilor de chimie de la UVT au obținut, în ultimii 15 ani, titlul de doctor în chimie, 10 sunt cadre didactice în învățământul superior, 15 activează în institute de cercetare, iar un număr important dintre absolvenții cu master și doctoranzi/doctori au obținut rezultate mult apreciate în institute și centre de cercetare din străinătate.

Activitatea științifică a constituit și constituie o preocupare prioritară, concepută ca politică de afirmare și consolidare a prestigiului profesional-științific al Departamentului de Chimie din Universitate. Tematica cercetărilor s-a orientat spre domenii de interes teoretic și aplicativ, la nivelul actual al dezvoltării științei și spre rezolvarea concretă a unor cerințe de implementare și de optimizare a unor soluții cerute de proiectele de modernizare și dezvoltare, în sectoare economice din vestul țării.

În perioada anilor 1990-2002, activitatea științifică s-a orientat spre studii referitoare la:

- QSAR și Chimie cuantică privind compuși biologic activi cu proprietăți prestabilite (efect terapeutic, pesticide);
- lubrifianți sintetici;
- cinetica reacțiilor în cataliză eterogenă prin analiză termică;
- control prin metode electrochimice a acțiunii poluanților;
- procedee didactice moderne în studiul chimiei.

Creșterea potențialului de cercetare pe baza creșterii numerice și calitative a resurselor umane și a dotărilor a permis, ca în ultimii 10 ani, Departamentul de Chimie să realizeze o evoluție ascendentă.

În prezent, oferta pentru pregătire profesională beneficiază de următoarea rețea de specializări, acreditate în domeniile Chimie și Știința Mediului, pentru studii de licență:

- chimie (română, engleză);
- chimia mediului;
- chimie-informatică.

Pentru studii master:

- studiul transdisciplinar al protecției mediului;
- chimia compușilor biologic activi;
- chimia compușilor farmaceutici și a materialelor biocompatibile;
- chimie didactică;
- tehnici de analiză chimică cu aplicații în industria alimentară, cosmetică și farmaceutică.

Pe planul activității științifice, Departamentul de Chimie se situează în topul primelor 3 departamente ale UVT, contribuind, prin lucrări certificate valoric ISI, prin articole științifice, la prestigiul științific al Universității de Vest din Timișoara.

În prezent, activează următoarele colective de cercetare, cuprinzând cadre didactice, doctoranzi și masteranzi:

- QSAR și Chimie Cuantică;
- cinetică și echilibru de transfer energetic;
- studiul sistemelor biochimice, în care sunt implicate reacții optime;
- studiul proceselor de electrod;
- polimeri industriali biocompatibili și biologic activi;
- biocataliză și biotransformări;
- studiul compușilor cu activitate biologică din surse vegetale;
- senzori potențiometrici.

O imagine cuprinzătoare a rezultatelor obținute de cadrele didactice de la Departamentul de Chimie al UVT o oferă listele cu publicațiile științifice și didactice, cu contractele de cercetare și cu temele lucrărilor de doctorat finalizate [8-10].

Istoricul zburcumat al Chimiei în Alma Mater Timisiensis consemnează etape de afirmare, de „dezagregare” și, din fericire, de renaștere și dezvoltare.

Bibliografie

- [1] I. P. Popescu, *Memorial aniversar, 1944-1994*, Drum în trecut, Timișoara, 1995, p.33-62.
- [2] I. Munteanu, Rodica Munteanu, *Universitatea din Timișoara*, Ed. Universitatea de Vest, Timișoara, 2004.
- [3] I. Curea, *Universitatea din Timișoara-1049 (1962-1970)*, Ed. Universitatea Timișoara, 1970.

- [4] Sever Bocu, Universitatea de Vest din Timișoara, în revista „Vestul”, Timișoara, VII, (1937) Nr. 2064-2069.
- [5] A. Chiriac, *Academicianul Coriolan Drăgulescu - ctitor al chimiei în Universitatea de Vest din Timișoara*, în „Coriolan Drăgulescu - 100 de ani de la naștere”, Ed. Politehnica, Timișoara, 2007, p. 53-59.
- [6] M. Pirtea, *Universitatea de Vest la 70 de ani. Discurs aniversar al rectorului UVT*, Newsletter, www.uvt.ro, 18-24 mai 2014.
- [7] Otilia Hedeșan (coordonator), *Universitatea de Vest din Timișoara, 70 de ani de excelență în educație*, Ed. Universității de Vest, Timișoara, 2014.
- [8] A. Chiriac, V. Ostafe, *10 Years of Chemistry Section in West University of Timișoara*, Ed. Mirton, Timișoara, 2002.
- [9] A. Chiriac, V. Ostafe, Adriana Isvoran, *20 de ani de Biologie și Chimie în Unoversitatea de Vest din Timișoara*, Ed. Universității de Vest , Timișoara, 2012, p. 5-15, p. 131-172.
- [10] Z. Simon, A. Chiriac, *Chimie teoretică și computațională la Timișoara. Trecut, prezent și viitor*, Revista de Politică a Științei și Scientometrie” 1(4), 338 (2012).

*Autor corespondent: achiriac@cbg.uvt.ro